

СЕКЦІЯ 4. ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ, РЕГІОНУ, ПІДПРИЄМСТВА

ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ РЕГІОНУ

В.О. Онищенко, *доктор економічних наук, професор*

О.М. Бондаревська, *асистент*

Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка, м. Полтава

Забезпечення економічної безпеки регіонів України неможливе без досягнення належного рівня їх фінансової безпеки, в першу чергу за рахунок отримання достатнього обсягу фінансових ресурсів, в т.ч. власних для забезпечення самостійності місцевих бюджетів та стабільного регіонального розвитку.

Одним з інструментів забезпечення фінансової безпеки регіонів є децентралізація владних та фінансових повноважень держави на користь місцевого самоврядування. Бюджетна децентралізація дає змогу фінансувати витрати за місцем виникнення відповідних потреб користувачів у суспільних благах, що вимагає від регіональної влади обґрунтованого визначення необхідних обсягів надання та фінансування суспільних благ.

В умовах практичного здійснення реформи бюджетної децентралізації важливо оцінити її перші результати, зокрема виявити вплив бюджетної децентралізації на економічну безпеку регіону в цілому та на її фінансову складову, зокрема. Для цього розраховано значення показників фінансової безпеки відібраних для аналізу регіонів України (Полтавського, Харківського, Сумського, які представляють Північно-Східний регіон, а також Житомирського, Івано-Франківського, Миколаївського) з урахуванням бюджетної децентралізації та на основі припущення про її відсутність. В такий спосіб, для років, коли відбувалася бюджетна децентралізація, одержано два інтегральних субіндекса за фінансовою складовою економічної безпеки регіону, а різниця між ними відображає вплив бюджетної децентралізації на фінансову складову (рис.1).

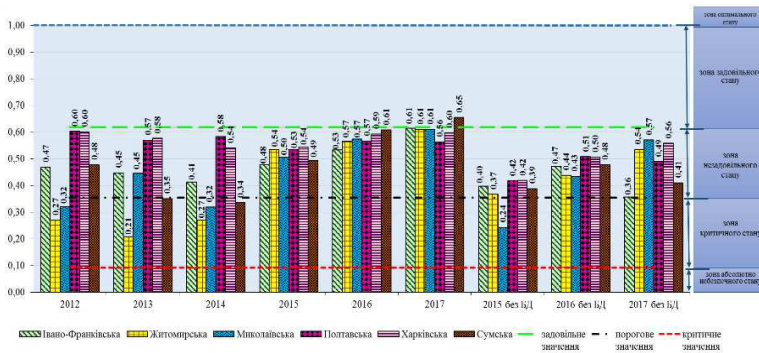


Рис. 1. Вплив бюджетної децентралізації на інтегральний субіндекс за фінансовою складовою економічної безпеки регіонів 2012-2017 рр.

Джерело: *розраховано авторами*

Бюджетна децентралізація позитивно вплинула на інтегральний субіндекс за фінансовою складовою в Івано-Франківській, Миколаївській та Сумській областях (інтегральний субіндекс перейшов із зони незадовільного стану в зону задовільного стану). У Житомирській, Полтавській та Харківській областях значення інтегрального субіндексу також збільшилося, хоча і не перейшло межі зони незадовільного стану.

Вплив бюджетної децентралізації на інтегральну оцінку економічної безпеки досліджуваних регіонів визначено в такий спосіб: для кожної області розраховано два значення інтегральної оцінки – в одній за фінансовою складовою враховано бюджетну децентралізацію, а другу розраховано без її врахування. На рис. 2 показано по дві інтегральні оцінки економічної безпеки регіонів (з урахуванням впливу бюджетної децентралізації та виходячи з припущення про її відсутність).

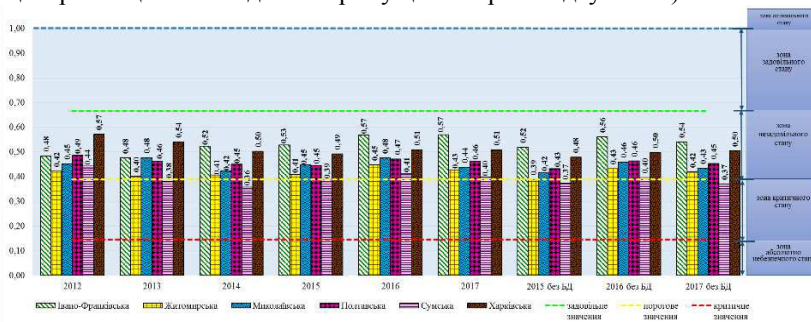


Рис. 2. Вплив бюджетної децентралізації на інтегральний індекс економічної безпеки регіонів 2012-2017 рр. (розраховано авторами)

Приріст інтегрального індексу економічної безпеки регіонів за рахунок впливу бюджетної децентралізації є ще незначним, найбільший виявлено у 2015 році у Миколаївській (0,03) та у 2017 році у Івано-Франківській (0,03) та Сумській (0,03) областях (рис. 3).

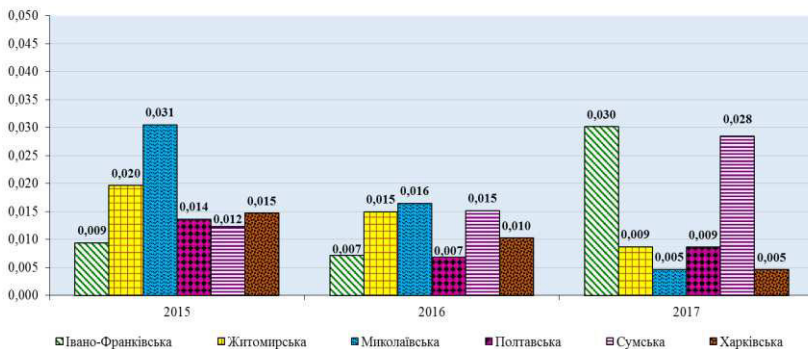


Рис. 3. Приріст інтегрального індексу економічної безпеки регіонів за рахунок бюджетної децентралізації у 2015-2017 рр.

Джерело: *розраховано авторами*

Результати визначення інтегральної оцінки економічної безпеки регіонів та її фінансової складової за запропонованим методичним підходом надають підставу стверджувати про позитивність впливу бюджетної децентралізації, хоча темпи змін мають істотну регіональну диференціацію та поки що не забезпечують вихід регіонів за межі зони незадовільного стану досліджуваних процесів.

Таким чином, бюджетна децентралізація є не лише інструментом перерозподілу коштів між бюджетами різних рівнів, формування фінансової самодостатності територіальних громад, оптимізації процесів інвестування пріоритетних галузей економіки та активізації соціально-економічного розвитку регіону, але і ефективним чинником впливу на економічну безпеку регіону.

Література

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. №2456-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI зі зміна та доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
3. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформування міжбюджетних відносин: Закон України від 28.12.2014 р. [Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформування

міжбюджетних відносин від 28.12.2014 р. № 79-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/79-19>.

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи від 28.12.2014 р. № 71-19. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/71-19>.

5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>.

6. Офіційний сайт ДКСУ. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>

7. Офіційний сайт ГУ статистики у Полтавській області. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

8. Офіційний сайт Територіальних органів ДФС у Полтавській області. URL: <http://sfs.gov.ua>.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

О.А. Мельниченко, доктор державного управління, професор
Харківський національний медичний університет, м. Харків

Належне виконання державою притаманних їй економічних, соціальних та інших функцій убагацьється вкрай проблематичним за відсутності достатнього рівня економічної безпеки – "умови не лише мінімізації негативних ефектів від наявних та ймовірних загроз для господарюючих суб'єктів, а і сталих темпів їх розвитку за рахунок зваженого використання ринкових механізмів і механізмів державного регулювання суспільних процесів" [6, с. 1232]. Істотне покращання економічної безпеки держави можливе лише за умови розробки та реалізації комплексу взаємопов'язаних заходів, перелік яких значною мірою має визначатись не лише амбіціями Уряду та доступними для органів публічного управління ресурсами, а й результатами оцінки наявної ситуації. І хоча при цьому, частіше за все, вкрай складно уникнути суб'єктивності, необхідно доволі зважено поставитися до вибору переліку індикаторів економічної безпеки держави, зважене оцінювання чітких параметрів дозволять як виявити "слабкі місця", так і визначити "точки росту". Усе це й обумовлює актуальність даного дослідження.

Проведені узагальнення методик оцінювання економічної безпеки, а також результати власних досліджень за даною проблематикою дозволили отримати такі результати.

1. Конкретизувати перелік складових економічної безпеки, параметри яких слід оцінювати: